

Suuremõisa mõisa peahoone restaureerimisest

Ehitustööd Suuremõisa mõisa peahoones algasid septembris 2014 ja on plaanis lõpetada 2015. aasta juuni lõpuks. Kui esialgu oli plaanis restaureerida kogu loss nii seest kui väljast, selgus märtsis läbiviidud ehitushanke käigus, et eraldatud toetusest selleks kõige ei piisa. Kuna lisaraha ei olnud võimalik saada, tuli vähendada tööde mahtu. Riigi Kinnisvara AS viis läbi ka teise ehitushanke, mille tulemusena sõlmiti Hiiumaa Ametikooli ja AS EBC Ehitus vahel leping lossi restaureerimiseks.

Eelkõige keskendutakse siseseinte, lagede ja põrandate restaureerimisele. Nende tööde tegemise eelduseks on muu hulgas kogu hoone elektrisüsteemi väljavahetamine, aja jooksul vajunud konstruktsioonide tugevdamine, tualettruumide ja garderoobi ehitamine, kaldtee ja lifti ehitamine, toitlustustiiva uuest ruumilahendusest tulenevad tööd jmt. Käesolevas etapis konserveeritakse haruldased laemaalingud, kuid nende täielik taastamine jääb ootama lisaraha. Tulevikku lükkuvad ka peatrepi ning

siseuste restaureerimine ja kõik välistööd.

Kel on suurem huvi restaureerimistööde käigu vastu, võib allakirjutanuga ühendust võtta, et kokku leppida hetkeseisuga tutvumise aeg. Samuti võib ühendust võtta, kui on restaureerimist puudutavaid küsimusi. Kontakt: 5137127 või kati.kukk@hak.edu.ee.

Suuremõisa mõisa restaureerimise projekti koostas Dagonen OÜ. Restaureerimise ajal teeb muinsuskaitsealist ja omanikujärelevalvet Keskkonnaprojekt OÜ. Pidevat koostööd teeme Muinsuskaitseameti ja Kultuuriministeeriumi esindajatega.

Tööd viiakse läbi Euroopa Majanduspiirkonna (EMP) finantsmehhanismi 2009–2014 programmi "Mõisakoolid – säilitamine läbi kasutamise", Eesti riigi ning partneri – Pühalepa Vallavalitsuse – rahalisel toel. Toetuse kogusumma on ligikaudu 1 176 000 eurot.

Lossi restaureerimise projektijuht

Kati Kukk

Aitame säilitada ajalugu

Klubi Pühalepa Vanamehed pöördub kõigi valla elanike poole palvega – andke teada, kui teil on säilinud vanu fotosid, dokumente, kirju, postkaarte jne, mis võiksid huvi pakkuda teie pere, küla, valla jne seisukohalt. See võib olla teie vanemaid- vanavana- maid puudutav, talu ja piirkonda puudutav, kogu Hiiumaad puudutav.

See on ajalugu, mis vajaks säilitamist. Koos Hiiumaa Muinsuskaitse Seltsiga saame need skaneerida ja salvestada.

Võib olla, et esmapilgul tähtsusetu paber või foto on

tegelikult haruldane ja oluline, olgu selleks postkaart, kirjaümbrik, ajaleht, koolitunnistus, kviitung, sõidupilet jne, jne.

Eriti on huvipakkuv periood kuni 1940. a. Aga ka 1940-1960.a.

Originaal jääb soovi korral omanikule ja saame omaniku soovil teha lisaks tasuta ka koopiaid.

Ootame huvitavaid leide vallarahva sahtlipõhjadest ja albumite vahelt.

Andke teada tel. 46-94444 või 56-610454

Endel Lepisto

Pühalepa Vallavolikogu istungilt 28. oktoobril k.a

Juhatas volikogu esimees Toomas Remmelkoor. Istungist võtsid osa volikogu liikmed Toomas Remmelkoor, Antti Leigri, Tiiu Alas, Arne Kuli, Aigar Lilleõis, Tago Laevameister, Argo Nurs, Kristjan Lõppe, Reijo Leiger, Liisi Mäeumbaed. Puudus volikogu liige Aivo Pere.

Istungist võtsid osa vallavanem Ants, Orav, abivallavanem Eve Kustala, vallasekretär Riina Lilleõis.

Kutsutud olid MTÜ Hiiumaa Noortekogu Ankur esindaja Joanna Jürimäe, piirkonnapolitseinikud Mihkel Karjamaa ja Helle-Triin Nisumaa.

1. Vallavalitsuse info

Informatsiooni edastas vallavanem Ants Orav.

Valmis Palade põhikooli rekonstrueerimise IX etapp.

Käib Suuremõisa lasteaia hoone ehitustegevus.

Planeeritakse RMK teede ehitust Reikamale ja Prähla mäele. Esialgse info kohaselt saab järgmisel aastal kahekordse pindamisega katte Tubala–Palade tee.

Peeti Palade Põhikooli 130. aasta sünnipäeva.

26. oktoobril sai Pühalepa vald 23-aastaseks.

On paigaldatud tänavasildid ning liiklusmärke Suuremõisas ja Lõpel.

Toimub Palade spordihoone projekteerimise lähteülesande kokkupanek. Kõik ettepanekud on oodatud.

2. Pühalepa valla 2014. aasta lisaeelarve

Otsustati: võtta vastu Pühalepa valla 2014. aasta lisaeelarve.

(Riigi Teataja: <https://www.riigiteataja.ee/akt/401112014054>)

3. Pühalepa valla eelarvestrateegia 2015-2018

Otsustati: võtta vastu Pühalepa valla eelarvestrateegia 2015–2018.

(Riigi Teataja: <https://www.riigiteataja.ee/akt/404112014015>)

4. Pühalepa valla avaliku ürituse korraldamise ja pidamise kord

Otsustati: võtta vastu Pühalepa valla avaliku ürituse korraldamise ja pidamise kord.

(Riigi Teataja: <https://www.riigiteataja.ee/akt/404112014016>)

5. Tiina kinnistu detailplaneeringu kehtestamine

Otsustati: kehtestada Pühalepa vallas Heltermaa külas asuva Tiina kinnistu detailplaneering (DAGOpen OÜ töö nr 14-24).

6. Häbeliku kinnistu detailplaneeringu kehtestamine

Otsustati: kehtestada Pühalepa vallas Palade külas asuva Häbeliku maaüksuse detailplaneering (DAGOpen OÜ töö nr 14-18), millega muudetakse planeeringualal Pühalepa Vallavolikogu 27.04.2010 otsusega nr 60 kehtestatud Pühalepa valla keskosa üldplaneeringut ja Pühalepa Vallavolikogu 21.09.2004 määrusega nr 62 kehtestatud Sildesoo kinnistu detailplaneeringut (DAGOpen OÜ töö nr 14-18), ning teha Pühalepa valla keskosa üldplaneeringus detailplaneeringuga ettenähtud muudatus – Sildesoo detailplaneeringualal ei kehti erandina ehitusõigusega krundi minimaalne suurus 1,0 ha.

7. Ehitus- ja planeerimiskomisjoni koosseisu muutmine

Lähtudes vallavolikogu ehitus- ja planeerimiskomisjoni esimehe Aigar Lilleõie ettepanekust

otsustati: kinnitada Pühalepa Vallavolikogu ehitus- ja planeerimiskomisjoni liikmeks Aivo Saar.

8. Isikliku kasutusõiguse seadmine

Otsustati: seada tasuline_ tähtajatu isiklik kasutusõigus Pühalepa valla kasuks Hausma külas kinnistule Kärkla metskond 30 (registriosa nr 1182833, katastritunnus 63901:001:0893, omanik Eesti Vabariik, volitatud asutus Riigimetsa Majandamise Keskus, registrikood 70004459, asukoht Toompuiestee 24 10149 Tallinn), koormatav ala 11752 m². Koormatav ala on näidatud joonisel (lisa 1). Isikliku kasutusõiguse eesmärgiks on Kärkla-Paluküla terviseraja ja kergliiklustee rajamine ja kasutamine. Isikliku kasutusõiguse seadmise lepingu notaritasu ja riigilõivu tasub Pühalepa vald. 9. Muud küsimused

9.1 Volikogu seisukoht loodava Hiiumaa Noorsootöö Keskuse kohta

Ette kandis volikogu aseesimees, kultuuri- ja hariduskomisjoni esimees Antti Leigri.

30. oktoobril 2014 otsustas Hiiu Vallavolikogu moodustada Hiiumaa Noorsootöö Keskuse.

Pühalepa Vallavolikogu on seisukohal:

1. Hiiu Vallavolikogu on kaudselt ületanud oma volituste piire, otsustades oma haldusterritooriumi piire antud küsimuses.

2. Hiiumaa Noorsootöö Keskuse nimetus on eksitav, kuna loodud asutus ei esinda ega koordineeri kogu maakonna noorsootööd.

3. 2007. aastal Kärkla linna ja Hiiu Maavalitsuse vahel sõlmitud koostöölepe, mille kohaselt Kärkla linn peab

tagama maakondliku noorteinfo vahendamise, ei oma sellist kaalu, et loodud asutus võiks kanda nime Hiiumaa Noorsootöö Keskus.

4. Hiiumaa Noorsootöö Keskuse eksitav nimi takistab Emmaste, Käina ja Pühalepa noorsootöö autonoomset arengut läbi oma noortekeskuste.

5. Hiiu vald ei ole pöördunud Pühalepa Vallavolikogu poole, et saada antud asutuse nime osas kooskõlastust või arvamust.

Arvestades eeltoodut, palub Pühalepa Vallavolikogu Hiiumaa Omavalitsuste Liidu liikmena HOL-il välja kujundada seisukoht küsimuses, kas Hiiu Vallavolikogu otsus nimetada oma allasutus Hiiumaa Noorsootöö Keskuseks on teistele HOL-i liikmetele vastuvõetav.

Lisaks juhib Pühalepa Vallavolikogu tähelepanu faktile, et HOL-il on esindaja määratud Hiiumaa Teavitamis- ja Nõustamiskeskuse HUPS nõukogusse. Millist rolli täidab HOL-i esindaja Hiiu valla allasutuses Hiiumaa Noorsootöö Keskus alates 1. jaanuarist 2015, arvestades,

et maakonda on loodud riigi poolt Rajaleidja keskus, mis on üle võtnud enamuse HUPS-i maakonda hõlmavaid funktsioone?

9.2. MTÜ Hiiumaa Noortekogu Ankur informatsioon
 Informatsiooni edastas Joanna Jürimäe.

MTÜ Hiiumaa Noortekogu Ankur korraldab sel sügisel avaliku arutelusündmuse „Osaluskohvik 2014”. Tege- mist on Eesti Noorteühenduste Liidu poolt koordineeritud sündmusega, mis toimub kõigis maakondades üle Eesti. Ideeks on kutsuda kokku noored ja poliitikud, ot- sustajad, ametnikud, et ühiselt arutleda ühiskonnas ak- tuaalsete ja kriitiliste probleemide üle. Välja pakutakse 4 riiklikku ja 3 kohalikku teemat. Osaluskohvik toimub 14. novembril algusega kell 10.00 kohvikus Rannapaar- gu. Kõik mõtted ja ettepanekud on teretulnud.

9.3. Piirkonnapolitseinike informatsioon

Informatsiooni piirkonnapolitseinike ja politsei töökor- raldusest edastasid piirkonnapolitseinikud Mihkel Karja- maa (tel 512 6131) ja Helle-Triin Nisumaa (512 6127).

VÄLJASÖIT KURISTESSE

Väljasõit Kuristesse toimus 21. oktoobril ajendatuna soovist oma silmaga üle vaadata kaunilt korrastatud Ku- riste kirik. Kunagi oli ju ka Pühalepa vallas selline uhke ehitis, Kuri kirik, mis nüüd küll kahjuks on väga lagunenud. Kuriste kirik on väga ilusasti korda tehtud, silmailu jätkub nii sisse kui välja. Ühtlasi külastasime ka kõrva- lasuvat seltsimaja – jällegi sarnane meie Kuri koolile. Ruumid seest kõik ilusti kasutuses, korda tehtud meie valla „Paleri“ töömeeste poolt. Seltsimajas on eraldi ruum kirikuvarade eksponeerimiseks ja säilitamiseks, seal on ka esemeid meie Kuri kirikust. Seltsimajas käi- vad koos igas vanuses ümberkaudsed elanikud. Tegele- takse erinevate käsitööliikidega ja korraldatakse selts- kondlikke üritusi. Veel külastasime läheduses asuvat Taterma taimeaeda ja mõni istik sai ikka kaasa ka too- dud. Oli ilus sügispäev. Aitäh vallale, kes meile trans- pordi võimaldas. Suur tänu Tagole toreda bussisõidu eest.

KOHVIÕHTU „SÜGIS PURGIS“

Kõik perenaised valmistavad talveks hoidiseid ja ena- masti toimub see ikka ühtede ja samade retseptide järgi, mis ammu juba peas. Et kodust hoidistevalikut veidi mitmekesistada, tekkis mõte tulla kokku ja jagada oma meisterdusi teiste asjahuvilistega, eesmärgiks uued ideed ja retseptid. Selle sügise „hitiks“ olid pea kõigil pihlakad. Kui ikka koduühes on puud marjadest lookas,

siis peab ju nendest ka midagi tegema. Kaasatoodud näidised väärtsid küll kõik oma kohta sahvri või keldri riiulil. Degusteerisime tarretisi, keediseid, kurke, kõrvit- said ja veine. Eriliseks lemmikuks kujunes „Pihlaka- konjaki kompott“. Kuumale teele lisatuna teeb see seest mõnusalt soojaks ja lisab teele erilise maitseüansi. Õie ja Ulvi olid väga hästi ette valmistunud ning saime kaa- sa täiendavaid teadmisi pihlakate kasulikkusest ja koos- tisest; pihlakas on ka väga hea säilitaja teistes hoidistes. Kõju läksime uute retseptidega. Need hoidised olid ka degusteerimiseks olemas, nii et maitse on suus ja võib julgesti neid valmistada. Valisime ka põnevamad ja hu- vitavad, neile jagasime autasusid.

EAKATE MÄLUMÄNG

Eelmisel aastal ragistasid Hiiu valla eakad omavahel ajusid, Kõrgessaare vs Kärddla. Sellel sügisel laienes see üritus juba tervele maakonnale. Esimene mälumäng on ka toimunud, Viskoosas 12. novembril. Osavõtjateks eakate võistkonnad igast vallast. Järgmine toimub Em- mastes 4. detsembril ja nii kordamööda igas vallas üks. Võitja selgub märtsis Kärddlas. Kokkuvõtte tuleb aga ea- kate kevadpeol, mis 2015. aastal toimub meie vallas, Palade koolimajas laupäeval, 25. aprillil kell 11. Vis- koosas saime jälle käia valla bussiga – suur tänu bussi- juhile ja vallavalitsusele.

Tiiu Vannas

Meie uued piirkonnapolitseinikud

Alates 1. oktoobrist 2014 rakendusid muudatused politseisüsteemis ning sellega seoses muutus töökorraldus ka Lääne prefektuuris. Väga suures osas on need muutused seotud struktuuriliste ümberkorraldustega, kuid puudutavad ka

töö sisu. Erinevalt varasemast ei koordineeri maakondlikku politseitööd prefektuuri keskus, vaid maakonna juhid. Olulisim muudatus Kärddla politseijaoskonna töös puudutab piirkonnapolitseinikke, kelle töö erineb varasemast. Hiiumaa piirkonnapolitseinikud on 1. oktoobrist Helle-Triin Nisumaa ja Mihkel Karjamaa. Laste- ja haridusametusi ning noori puudutavas töös on neile toeks noorsoopolitseinik Kädu Aasma.

Hiiumaa kogukonda teenindab muudatuste järgselt kaks piirkonnapolitseinikku. Varasemaga võrrelduna ei ole enam piirkonnapolitseiniku tööpiirkond piiritletud konkreetse valla territooriumiga, vaid elanike hulgaga. Kõige olulisem on see, et uue töökorralduse järgi on muutunud ka piirkonnapolitseinike tööülesanded ja roll maakonna politseitöö kujundamises. Nii on piirkonnapolitseinik eelkõige sidemees politseijaoskonna ja kogukonna vahel, tuues infot kohtumistelt kohalike omavalitsuste, kogukonna esindajate ja paljude teiste politsei koostööpartneritega. Piirkonnapolitseinik korjab infot

Paremalt: Helle-Triin Nisumaa, Mihkel Karjamaa

selle kohta, millised on olulisimad kitsaskohad turvalisuse küsimuses ning aitab omakorda selgitada politsei ootusi ja nägemusi koostööpartneritele. Selle näitena võib tuua ka selle, et piirkonnapolitseinikud annavad nõu, kuidas mingit prob-

leemi lahendada, või on turvalisust mõjutava probleemi osapoolte vahel lepitavaks pooleks.

Selle juures on oluline mõista, et erinevalt varasemast pole patrullimine piirkonnapolitseinike töö osa, vaid neil on võimalus vajaduse korral seda teha ja nii kaardistada kogukonna probleeme. See tähendab, et tänases politseis töötab piirkonnapolitseinik ennekõike kogukonna probleemide, mitte väljakutsete teenindamisega. Väljakutseid teenindavad patrullpolitseinikud, kelle arv muutuste käigus ka suurenes. Tõsi, ei suurenenud jaoskonna isikkoosseis, vaid inimeste hulk, kes tegelevad vahetult reageerimisega.

Tuletame inimestele meelde, et vahetut politsei sekkmist vajavates küsimustes tuleks kindlasti viivitamatult helistada politsei hädaabinumbrile **110**.

Helle-Triin Nisumaa (telefon 512 6127)

Mihkel Karjamaa (telefon 512 6131)

PEREKESKUS ANNAB TEADA

8.dets. kell 18.00 Naha töötuba, juhendaja Virge Valk. Osalustasu 3 euri.

14.dets. kell 12.00 Kirikukoor Anna jõulukontsert.

17.dets. kell 18.00 Valla eakate jõulupidu. Transpordi soov ja info telef. 4694630.

Neljapäeviti kell 17.30 võimlemine

Kolmapäeviti kell 10.00 Lustiliste laulu- ja tantsuring

Kaks korda kuus esmaspäeviti saab kokku puuetega inimeste ring Põialpoisid

Üks kord kuus koguneb MTÜ Pühalepa Vanamehed

Perekeskus on avatud E-R 8.30 - 16.30. Telefon 4694630

„Anna” reisimuljed

Pühalepa kirikukoor „Anna” külastas Sankt-Peterburgi. Reisi põhieesmärk oli kontsert Jaani kirikus, ühtlasi aga oli see ka võimalus veidi tutvuda selle kauni linnaga.

Sõitsime välja varahommikuse praamiga. Kõik sujus kenasti, ka piiril ei olnud probleeme. Enne sihtpunkti jõudmist põikasime läbi veel Peterhofist ja Kroonlinnast. Esimesed muljed olid suurepärased. Kahju ainult, et pool tunnikest varem ei jõudnud, sest enne kui me Peterhofi pargist lahkusime, lõpetasid purskkaevud üksteise järel oma töö. Parima jõudsime siiski alguses ära näha. Kroonlinn aga üllatas, ei osanud ette kujutada, et see nii põnev oli. Merekirik jättis väga sügava mulje. Oli just õhtuse jumalateenistuse aeg. Vapustav koor, vapustav akustika ja imekaunis kirik. Saime süüdata mälestus- või palveküünlaid. Veel nägime maja, kus oli elanud meie Koidulaulik – Lydia Koidula. Muljet avaldasid käsitsikaevatud „Suur Kanjon” (selle nime me talle andsime) ning ühendustee Kroonlinna ja mandri vahel. Ja hilisõhtune Peterburg oma tuledesäras. Ööbisime Jaani kiriku hotellis. Teenindus oli hea, voodid mugavad, hommikueine piisav ja asukohtki hea, nagu hiljem selgus – just paras maa jalutuskäiguks Neeva äärde.

Teine päev – Ermitaaž, mitu kirikut, täis ajalugu ja kunsti. Palju kulda-karda. Väga huvitav, aga üsna väsitav. Vahemärkusena olgu öeldud, et tagasi kodus tundus oma kodukirik pärast Peterburi monumentaalsust nii tilluke, aga omane ja ilus selle kasinuses.

Kirikute järel tulid Peeter-Pauli kindlus ja minilinn, mis olevat ainulaadne kogu maailmas. Seal nende pisikeste ajalooliste ehitiste juures tundsim end Gulliveridena lilliputtide maal, ainult et tilluke si inimesi ei olnud. Õhtuks olime kõik üliväsinud, kuid ega puhkama kohe ei saanud, sest järgmisel päeval oli ju kontsert ja tuli teha korralik proov. Vaid tunnikese saime enne proovi puhata. Ja juhtus see, mis juhtuma pidi. Proov läks pärast väsitavat päeva kehvasti, mis tegi üpris murelikuks. Lohutasime end vana tõega, et peaproov peabki kehvasti minema, siis võtavad kontserdil kõik ennast kokku. Ja nii oligi!

Kolmas päev – hommikul veel Jussupovite palee, seejärel pisike puhkus, siis kostüümid selga, hääled lahti ning ootasime oma kolme kella. Majasisesest telekast oli näha, et rahvast pisitasa kogunes, ja kui oli aeg lavale astuda, oli publikut üsna rohkesti. Kõik läks hästi. Kava võeti väga soojalt vastu, aplaus oli tugev, "Oodi armastusele"

järel ei tahtnud aplaus lõppeda; kordama siiski ei hakanud, sest pool kava vokaalselt kõige nõudlikumate lauludega oli veel ees. Lõpuks laulsime aga lisapala. Jäime ise ka rahule. Pärast kontserti veel vestlused mõne kohaliku inimesega. Üks proua kinkis meile terve vihiku Ave Maria-sid (kokku seitse) ja kohaliku emade koori (Mama Choir) dirigent Tatjana Jeršova laulis meile niisuguse kiidulaulu, et hoia ja keela. Tal olid pooled laulud kavast alla joonitud, kõige rohkem aga olevat talle meeldinud J. Crügeri „Cantate Domino” ja Kadri Hundi „Mu mano tulge, latse!”. Külli noodimapp jäi pärast vestlust proua Jeršovaga poole õhemaks. Vene publik on super!

Tunnike puhkust, siis *shopping* – suveniirid, apteegid ja ülimatev vene vorst. Poed olid kaupa täis – ei mingit märki mingist surutisest. Inimesed sõbralikud. Õhtul aga ootas meid äärmiselt elamuslik õhtusöök vene folklooriansambliga. See oli väga lahe.

Neljas päev – Tsarskoje Selo, Katariina palee ilusa pargiga ja jälle palju kulda-karda. Lossi väravas tervitasid külastajaid suurte vurrudega tsaariarmee mundris puhkpillimängijad „Väikeste luikede tantsuga”. Ega see polegi nii kerge üheaegselt tantsida ja mängida, aga neil tuli see hästi välja. Oli väga naljakas.

Katariina sauna puhkeruumis ootas aga veel üks üllatus. Viis noormeest laulsid vene rahvalaulu „Oi, po nad Volgoi”; see oli nii ilus, et võttis silmad märjaks. Oli väga ilusaks punktiks kogu programmile.

Siis veel mõned suveniirid, et ikka sugulastele-sõpradele ka midagi viia oleks, ning asusimegi koduteele. Korraks jäime ühes väiksemas keskuses liiklusummikusse, sest seal oli mingite valimiste puhul midagi rahvapeo taolist. Edasi kulges aga kõik jälle ilusasti. Piiril probleemideta. Tallinna ja Haapsalu vahel oli maapinnal udu, mis vaikselt voogas, oli tunne, et sõidame keset järve, „veest” paistsid üksikud puud ja põõsad. Taevaserv aga hõõgus ehapunast. Kaunis! Jõudsime ilusasti viimasele praamile. Kõikide meelest oli see üks väga tore reis, mis kauaks meelde jääb. Sankt Peterburg väärib täielikult Vene kultuuripealinna tiitlit.

Suur, suur tänu Tiit Reisidele ja AS B-Plastile, kes meie reisi toetasid!

Pühalepa kirikukoor Anna

Kes on Pühalepa Vanamehed?

Klubi on tänaseks koos käinud peaaegu aasta. Iga kuu kolmandal neljapäeval pakub Hellamaa Perekeskus meie „katust“ (juhul, kui me oma toimetamistega just mujal ei ole).

Klubisse kuulub hetkel üksteist meest:

ANDRES PISA, TIIT TAMMARU, LEMBIT SAUER, AARE RISTMÄGI, KALJU MIIKMAN, SULEV VAHTER, PEETER VOHU, REIN SAAR, TÖNU OTSASON, VALTER VOOLE ja ENDEL LEPISTO

Lähiajal liikmete arv suureneb, sest sooviavaldused on esitatud. Klubi tööd korraldab 3-liikmeline juhatus: Tiit Tammaru, Peeter Vohu, Endel Lepisto.

Miks me kokku saime ja koos käime? Minu arvates on põhjuseks see, et klubi liikmed on mehed, kellel on seljataga pikk ja aktiivne tööelu, st nad ei ole olnud pelgalt töökäijad, vaid nende suhe ümbritsevaga on olnud tunduvalt laiem. Me arvame, et tänu kogemustele ja huvidele-hobidele suudame talletada-säilitada natuke selliseid teadmisi, infot, mälestusi jne, mis tänapäeval kipub pahatihti ununema või kaduma (nooremal põlvkonnal on teised mured) me arvame, et silmaringi tasub alati laiendada (isegi siis, kui pea on hall). Tahame näha seda ja käia võimalusel seal, kus seni pole käia õnnestunud. Küllap neid põhjuseid on veelgi.

P.S. Kindlasti tahame kummutada ka müüti, et mehed ei viitsi teleka tagant diivanilt tõusta ja midagi ette võtta. Lõppev aasta on olnud tegus. Oleme teinud koos reisi Hiiumaal: kevadel külastasime restaureeritud EAÕK Kuriste kirikut ja külaseltside tarbeks kordatehtud pastoraadihoonet. Muljed olid väga head. Sügisel kutsus meid külla üks Hiiumaa ja Eesti edukamaid ettevõtteid – AS DALE LD Nurstes, kus Tiit Asumetsa tehtud ekskursioon näitas, milleni Hiiumaal on heas mõttes võimalik jõuda tootmises, kui tahetakse! Käisime ka tutvumas uuenduskuuri läbi teinud Kalana sadama ja puhkealaga ning Ristna Looduskeskuse tegemiste-toimetamistega. Kõige pikem (2-päevane) reis viis meid juulikuus mandrile. Tutvusime selliste muuseumidega, kuhu hiidlane väga tihti ei satu – Ringhäälingumuuseum Türil, Pii- mandusmuuseum Imaveres, Palamuse Kool-muuseum, Kolkja Vanausuliste muuseum, Peipsi järve Tuba. Reis oli põnev. Saime näha mitut renoveeritud väikesadamat

ja kalatööstust Peipsi ääres; tutvusime selliste kohalikul algatusel loodud ettevõtmistega nagu puidust vigursaa- gimistoodete valmistamine ja kaasaegne väike pesuma- ja. Meie võõrustajaks oli Urmas Pirk – Peipsi piirkonna kalanduse ja ettevõtluse arendamise üks eestvedajatest. Ööbisime omapärases Kadrina mõisa puhkemajas Kodavere lähistel. Sõime ahjusooja Peipsi suitsurääbist jt hõrgutisi. Kожu kaasa toodi nii kala kui kuulsat Kolkja sibulat-küüslauku. Ja muidugi palju reisimuljeid. Sellest reisist võtsid osa ka mõned Kärddla pensionäride esinda- jad.

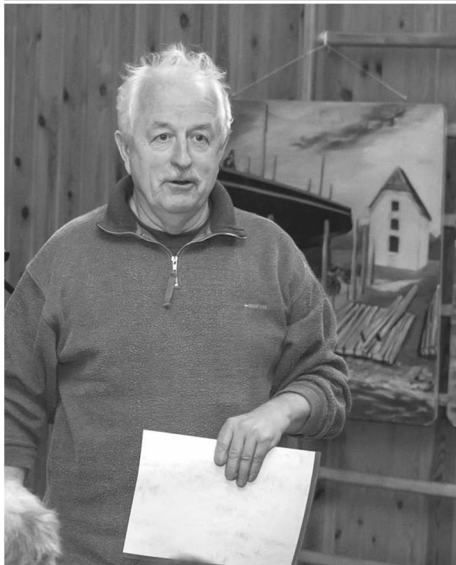
Et olla kursis meid ümbritsevaga, oleme oma igakuiste- le kokkusaamistele kutsunud ka külalisi. Oleme kohtu- nud Hiiumaa muinsuskaitse juhi Dan Lukasega, vallava- nem Ants Oravaga, hiidlastele tuntud suustreeneri Tõnu Pääsukesega ja Ametikooli direktori Ülo Kikasega. Klubi on asutanud koduloo uurimise alase stipendiumi valla koolide 5.-6. Klasside õpilastele ergutamaks huvi oma kodukandialoo vastu. Esimene stipendium antak- se võitjatele üle k.a. jõuluks.

Tähistamaks Palade kooli 130. Aastapäeva annetas klu- bi koolile mälestuspingi „Palade kooli õpetajatele 1884- 2014“, mis avati kooli juubelpäeval oktoobris. Oktoobris avasime Suursadama ait-muuseumi hoonele eesti- ja ingliskeelse tekstiga mälestustahvli purjelaev HIOMA kuulsa Kap Hoorni reisi 160. Aastapäeva pu- hul.

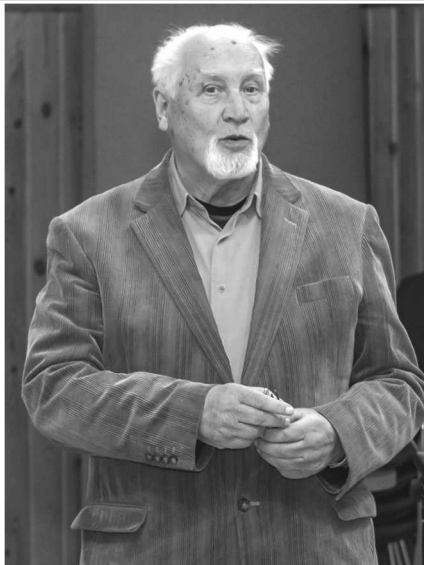
24.okt. toimus Suuremõisas meie aasta suurim ettevõt- mine – Pühalepa Kihelkonna merendusajaloo päev. Meie tegemistele on alati õla alla pannud Vallavalitsus. Kõigi meie toimetamiste juures on asendamatu abiline meie klubi „perenaine“ Virve Pajo. Novembris-detsembris paneme paika oma plaanid eelolevaks aastaks. Usun, et tegevust jätkub – igatahes ettepanekuid on küllaga – seega võib arvata, et algav aasta tuleb huvitav – eeldusel, et me ise teeme ta huvita- vaks.

Endel Lepisto
Klubi juhatuse liige

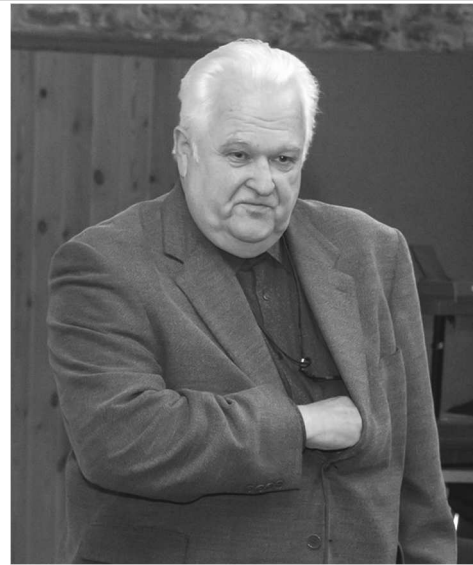
Puust laevad ja rauast mehed

Endel Lepisto

Bruno Pao

Peeter Vohu

Selle sümboolse pealkirja all toimus 24. oktoobril Suuremõisa spordihoones Pühalepa Kihelkonna merendusajaloo päev – omanäoline ettevõtmine, mille korraldas Klubi Pühalepa Vanamehed ja mis on osaks Kohaliku omaalgatuse programmi 2014 projektist „Pühalepa Kihelkonna merendus- ja kalandusajaloo uurimine ja esitlemine kogukonnale, merendushuvilistele“.

Ettevalmistus päevaks algas juba kevadel. Pandi paika kava käsitlemaks kolme teemat:

Purjelaev HIOMA ja tema meeskond

Kalandus Pühalepa randades

Kihelkonna ajaloolised sadamad

Moodustati töörühm, kes hakkas teemasid ja korraldust ette valmistama, koosseisus: Andres Pisa, Peeter Vohu, Sulev Vahter ja allakirjutanu koordinaatorina. Korjati mälestusi, arhiivimaterjale, otsingud viisid nii Tallinna kui Saaremaale. Appi palusime tuntud mereajaloolase

Bruno Pao ja Eesti Meremuuseumi teadusosakonna juhataja, „oma valla tüdruku“ Teele Saare. Saali panime üles Meremuuseumi kunstniku ROMAN MATKIEWICZI parklaev HIOMA teemalised maalid, palju merekaarte, hulgaliselt huvitavaid fotosid, ajaloolisi originaaldokumente jms.

Üritus algas vallavanema tervitusega, millele järgnes neli tundi ettekandeid. Ettekandjateks olid:

Andres Pisa- parklaev HIOMA lugu

Bruno Pao- huvitavaid fakte laevaehituse ja

meresõidu ajaloost Hiiumaal

Teele Saar- Hiiumaa ja mandri vahelise aurulaevaliikluse algaegadest

Peeter Vohu- Siia püügist kohalikes randades

Taavi Tuulik- Merisiia kunstlikust taastootmisest Hiiumaal

Sulev Vahter- Suursadama ajaloost

Riho Sõrmus- Heltermaa sadam eile, täna ja homme

Vald hoolitses, et vaheajal oleks kohvi ja kohvikõrvast.

Et kõik laabuks, panid oma õla alla veel klubi liikmed Rein Saar, Kalju Miikman, Tõnu Otsason. Osavõtjaid saalis oli üle poolesaja nii Hiiumaalt kui kaugemalt.

Ajaloo päeva käik salvestati ja saab osaks vastavast kogumikust, mille tahame kevadel nõ kaante vahele saada. Tagasiside on olnud igati positiivne, mis annab indu edasi tegutsemiseks.

Endel Lepisto

Publik

Õnnitlused

meie valla oktoobri- ja novembrikuu juubilaridele

Ilma Leika
Uno Kogerma
Julius Jõemaa
Helmut Jõelett
Õie Kolga
Ants Havi
Marika Saue
Risto Leiger
Aksel Vain
Veiko Maripuu
Endel Kaevats

Erna Paljas
Daimi Mäele
Arno Mammuspuu
Virve Sõstar
Leonhard Lõppe
Õie Jõemaa
Reinhold Lelumees
Leida Koppel
Aarne Raspel
Aado Sammal
Maidu Salin
Kaljo Alliksaar
Lehte Murro
Kalle Koppel
Arvi Roosileht
Anne Undo
Marge Kingissepp
Kaido Elmi

Pühalepa Vallavalitsus ja Volikogu

Mälestame meie seast
lahkunuid

Ellen Naur 7. oktoobril
Helvi Leiger 10. oktoobril
Lehti Sammal 20. oktoobril

Avaldame kaastunnet omastele

Pühalepa Vallavalitsus ja
Volikogu

**Pimedas kannal
HELKURIT !!!**

Üle-eestiline Noorsootöö nädal
„Noorsootöö kaasab mind“

1.-7. detsember
2014

PÜHALEPA VALLA
KULTUURI- JA NOORTEKESKUSES

1. dets. ANIGRATÄN Ilosa- GRAAFIKA
16.00-20.00

Advenditeemaliste trükipiltide tege-
mine

2. dets. külastame Emmaste ANKI:
keraamika ja animatsiooni töötöad,
helkurikoolitus jpm. 16.00-19.00

3. dets. Noorte Keraamikaklubi
kutsub „Jutu- ja töötuppa“.
Keraamiliste advendikaunistuste
tegemine, tee ja jutuvada. 17:30-
20.00

5.-7. dets. osalemine
noorteseminaril
„Haldusreform ja noored“
Sõmeru noortekeskuses

Info ja registreerumine: noortekeskuses või noortekeskus@pyhalepa.hiiumaa.ee; 4694271

Joonistuse autor: Aile Jakobson